

LUOMU ROKKAA

Haluatko luomuviljelijäksi?



Pohditko uusia vaihtoehtoja?

Jotain uutta haastetta
olisi mukava saada.
Jotain jossa näkisi
kehityksen.

Mitä pitäisi tuottaa,
että saisi työlleen
parempaa palkkaa?

Torjunta-aineiden käyttö
mietityttää minua!

Olisi varmasti hyvä
tuottaa jotain sellaista,
mille olisi myös
kysyntää, että menisi
kaupaksi?

Aina puhutaan niistä
maatalouden päästöistä.
Haluaisin tuottaa niin, että
ympäristö ja eläimet
voisivat hyvin!



PRO LUOMU



Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

He
valitsivat
luomun.
Katso miksi.



Luomu todellakin kannattaa!
>> [Luomupossun kasvattaja](#)
[Reetta Kivi, Karkkila](#)



Reetta Kivi
Luomutuottaja
Karkkila

Luomueläimet voivat hyvin!
>> [Luomumaitotilallinen](#)
[Mikael Wathén, Hausjärvi](#)



LUOMU ei lupaa pelkkää ruusutarhaa

Viljelijä ei altistu torjunta-aineille.

Ostolannoitteisiin ja torjunta-aineisiin kuluu selvästi vähemmän rahaa.

Siirtymävaiheessa tuotantoa ei voi vielä myydä luomuna.

Luomussa on pienemmät sadot.

Lannoituksen toteutus haastavampaa.

Paremmat tuet!

Luomusiemen on hintavampaa kuin tavallinen.

Viljely ja erityisesti rikkakasvien torjunta vaatii pitkäjänteistä suunnittelua.

Luomutuotantoa valvotaan tarkemmin.

Olen mukana rakentamassa kestävämpää tulevaisuutta!

Opin uutta maanviljelystä.

PRO LUOMU



Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LUOMUA tarvitaan lisää!

Useita luomutuotteita tarvitaan lisää. Tällä hetkellä puutetta on esimerkiksi luomukaurasta, luomuperunasta, luomulihasta ja useista luomuvihanneksista.

Oman tuotteen myyntikanavat kannattaa miettiä suunnitteluvaiheessa. Myynkö teollisuuteen, kauppaan, ravintoloihin vai suoraan kuluttajille? Tähtäänkö lähimarkkinoille vai laajemmalle markkina-alueelle?

Asiakkaita on syytä lähestyä jo ennen tuotannon aloittamista ja selvittää heidän odotuksensa. Markkinalähtöinen ajattelu on toimivan liiketoiminnan edellytys.

Verkostoidu muiden luomuviljelijöiden kanssa ja hoida asiakassuhteita - yhteistyössä muiden kanssa asiat sujuvat helpommin.

Yksinyrittämällä luomussa on vaikea pärjätä, hyvät yhteistyökumppanit ja asiakkaat ovat edellytys kannattavaan toimintaan.

Paavo Pulkkinen, Lietlahden tila



PRO LUOMU



MAASEUTU 2020



Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

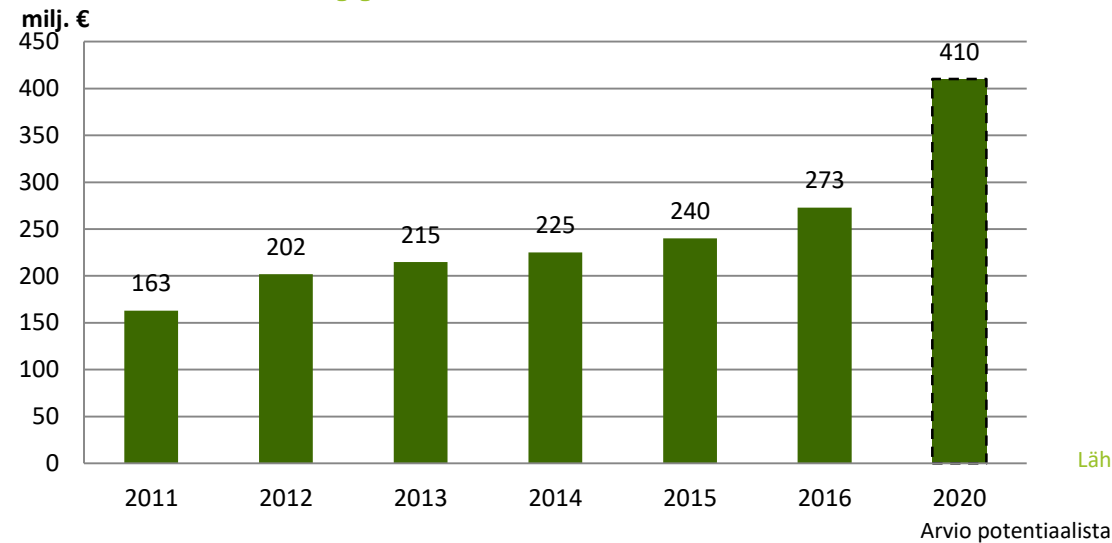
LUOMULLA on kysyntää

Luomulla on hyvä menekki ja
kysyntä kasvaa Suomessa ja
maailmalla!

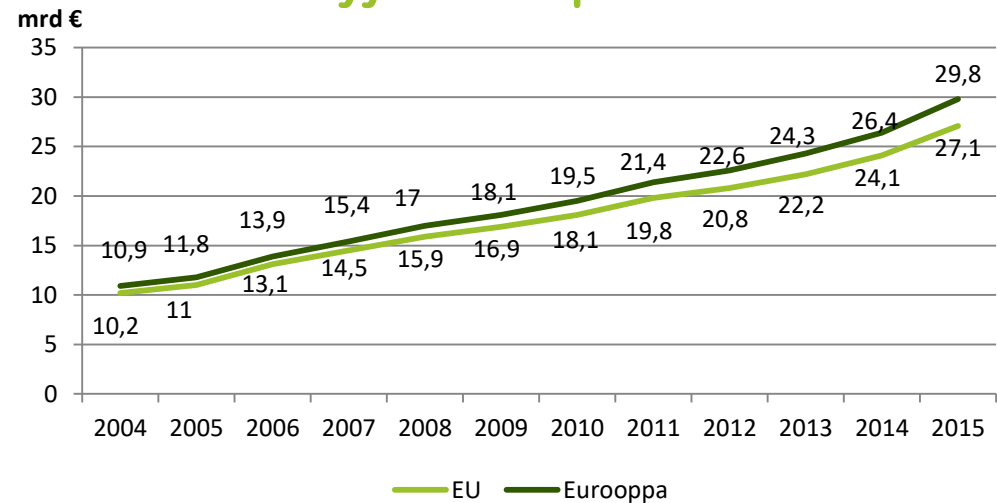
Vastuullisuus on trendi ja
luomu on osa vastuullisuutta!



Luomun myynti Suomessa 2011-2016



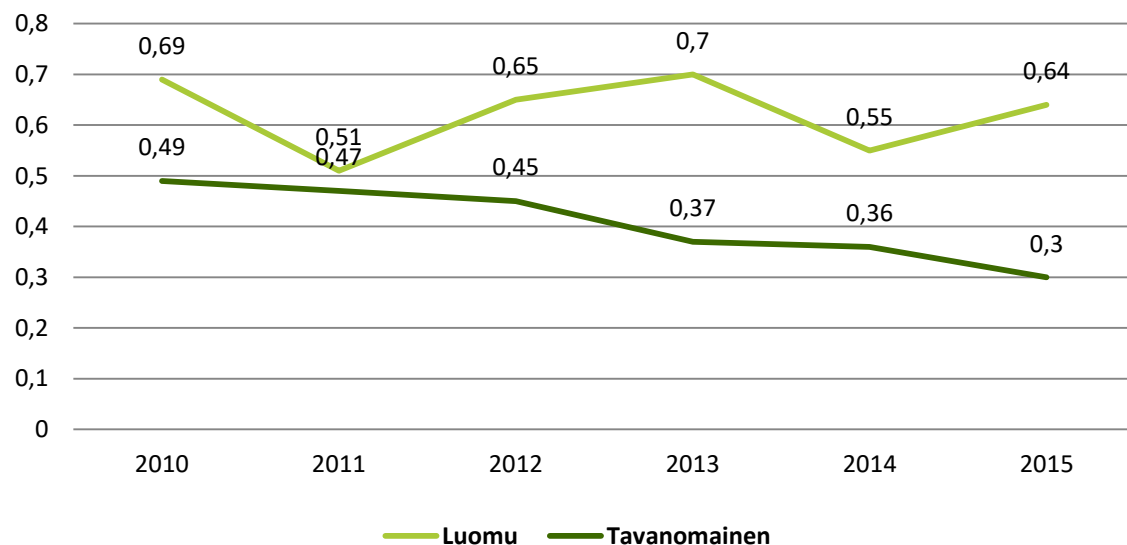
Luomun myynti Euroopassa 2004-2015



Luomuviljely kannattaa

Luomutuotannon kannattavuus on tavanomaista tuotantoa parempi, koska luomussa on pienemmät tuotantokustannukset ja suuremmat tulot.

Kannattavuuskerroin, kaikki tuotantosuunnat 2010-2015

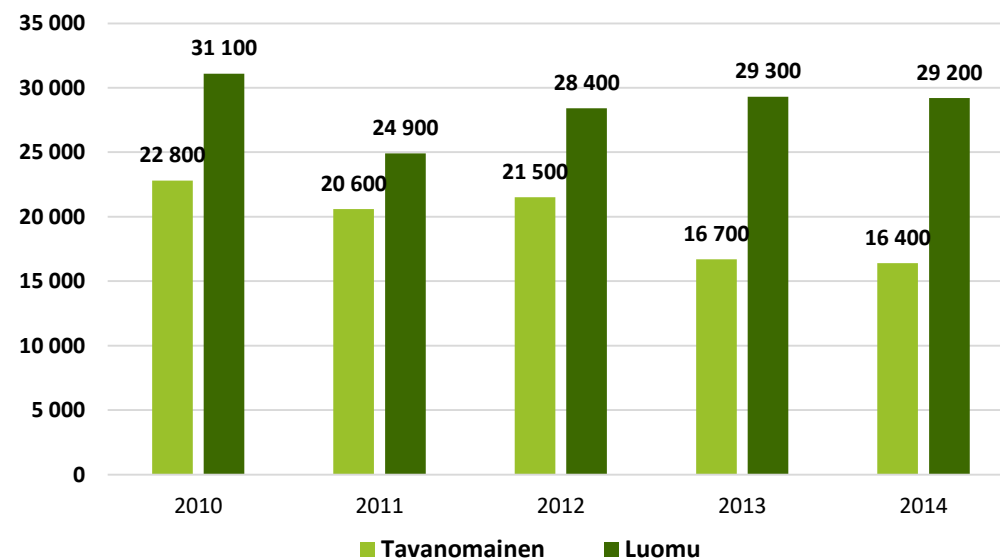


Kokonaistuotto riittää kattamaan kaikki kustannukset, kun kannattavuuskerroin on 1,0.

Lähde: Luonnonvarakeskus, kannattavuuskirjanpitoaineisto

Luomutilojen keskimääräinen yrittäjätulo on korkeampi kuin tavanomaisten tilojen. Tilakohtaiset ja tuotanto-suuntaiset erot voivat kuitenkin olla merkittäviä.

Yrittäjätulo, kaikki tuotantosuunnat 2010-2014



Lähde: Luonnonvarakeskus, kannattavuuskirjanpitoaineisto

Yrittäjätulo = maatalouden tuotot - (muuttuvat ja kiinteät kulut + poistot + velkojen korot)

PRO LUOMU



MAASEUTU 2020



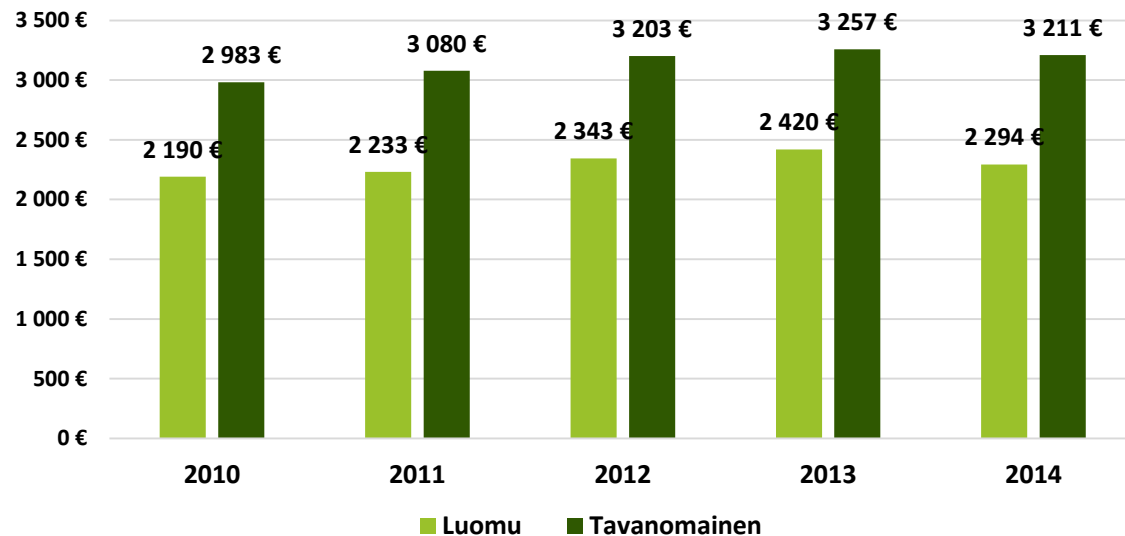
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Luomuviljelyssä pienemmät kustannukset



Keinolannoitteista ja torjunta-aineista luopuminen pienentää tuotantokustannuksia.

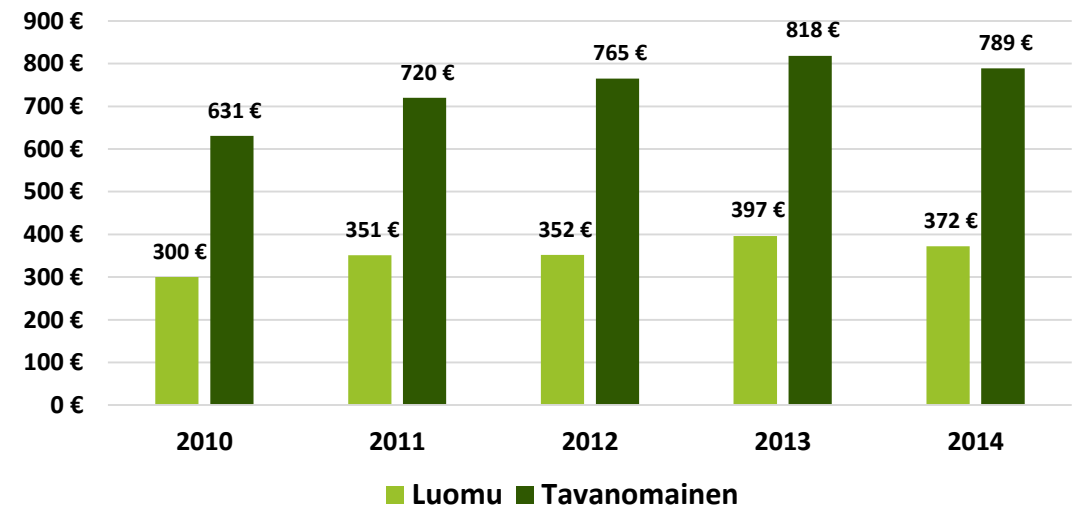
Tuotantokustannukset per hehtaari



Tuotantokustannukset = Tarvike-, tilakäyttö-, kotieläin-, kone-, rakennus-, työ- ja korkokustannukset sekä muut kustannukset (mm. pellon vuokrat ja vakuutukset).

Lähde: Luonnonvarakeskus, kannattavuuskirjanpitoaineisto

Tarvikekustannukset per hehtaari



Tarvikekustannukset = Lannoitteet, kalkitus, muut kasvinviljelykustannukset, polttoaineet, sähkö ja ostorehukustannukset.

Luomusitoumus oikeuttaa luomutukeen



Muistathan, että luomutilat saavat viherryttämistuen, vaikka ne ovat vapautettu kaikista viherryttämisen vaatimuksista.

Tiesitkö, että luomusitoumusalan ei tarvitse pysyä täysin muuttumattomana koko sitoumuskautta? Tämä helpottaa asiaa vuokrapeltojen osalta.

Luomusitoumus on viisivuotinen ja sen edellytys on kuuluminen luomuvalvontajärjestelmään.

Luomutuen määrä tuotantosuunnittain	
Kasvinviljely	160 €/ha
Kotieläintuotanto (jos väh. 0,3 eläinyksikköä/ha)	134 €/ha + 160 €/ha
Avomaan vihannekset	600 €/ha

Lähde: Maaseutuvirasto

Luomuun siirtynyt viljelijä kertoo:



Eläintilalla luomuun siirtymiseen suunnittelu korostuu huikeasti, sillä se miten saadaan kaikki tavanomaiset rehut, kivennäiset ja muut tuotantopanokset järkevästi käytettyä loppuun, on melkoinen tehtävä. Eläimet kannattaa myös totuttaa ulkoiluun ajoissa ja huomioida, että esim. aitojen rakentamiseen kuluu aikaa. Ota kokenut neuvoja mukaan ja suunnittele huolella!

*Arja Peltomäki,
Peltomäen maitotila*

Siirryin luomuun vaiheittain vuosina 1994-1996. Kiinnostuin luomun periaatteista ja halusin erikoistua. Vaiheittaisella siirtymisellä myyntiin ei tullut katkosta ja tulot eivät pudonneet siirtymävaiheen aikana merkittävästi.

Paavo Pulkkinen, Lietlahden tila



Luomu on MAANviljelyä

Luomuviljelyssä kaikki lähtee maasta.

Kun maan rakenne on kunnossa, sadot paranevat ja viljelykasvit pärjäävät paremmin kilpailussa rikkakasvien kanssa.

Lisäksi hyväkuntoinen maa sitoo hiiltä ja ravinteita maahan, mikä vähentää ilmaston muutosta ja ravinteiden kulkeutumista vesistöihin.

>>Kokemuksen ääni: Kalle Mattila, Harjun Luomu Oy



>>Luomuviljelijä Juuso Joonan vinkit maan rakenteen parantamiseen



Viljelykierto auttaa rikantorjunnassa ja lannoituksessa

Viljelykierto on luomussa välttämätöntä.

Esimerkkiviljelykiertoja:



Typensidonnan lisäksi apilanurmet parantavat maan rakennetta ja irrottavat maasta ravinteita. Palkoviljat kuten, härkäpapu ja herne monipuolistavat viljelykiertoa ja tuovat omalta osaltaan tyypeä viljelykiertoon.

Luomutuotannossa lajivalinnat ovat tärkeitä; esimerkiksi apilanurmessa kestorikkojen torjunta tehostuu lisäämällä seokseen nopeakasvuista ja varjostavaa valkoapilaa ja ruokonataa. Myös viljoissa kyky kilpailla rikkoja vastaan on tärkeä ominaisuus. Rikkapainetta vähentää myös kylvöajaltaan erilaisten kasvien käyttö, kuten syys- ja kevätviljat.

Palkoviljojen ja viljojen seoskasvusto lisää viljelyvarmuutta ja auttaa rikantorjunnassa.

Näin selvitin rikkakasviongelmat



Siirryin luomuun, ja huomasin, että rikantorjuntaan ei kulu enää niin paljon rahaa! Ennen maksoin kemiallisista torjunta-aineista 7000 € vuodessa, nyt maksan 1600 € enemmän polttoöljystä, mutta erotus luomun hyväksi on yli 5000 €. Kyllä tulee työtunnit tällä kuitattua.

Jaana Elo, Kamparsin luomutila



Rikkakasveja hallitaan toimivalla viljelykierrolla, huolellisella lohkojen esivalmistelulla ja oikein ajoitetuilla hallintakeinoilla. Näitä ovat kesannointi, viivästetty kylvö, liekitykset, haraukset, kitkentä ja multaukset. Rikkakasvien hallinta on luomuporkkanan tuotannon vaativin osa-alue ja siihen käytetään satoja työtunteja hehtaaria kohden.

Paavo Pulkkinen, Lietlahden tila

LUOMU on kestävän maatalouden sertifikaatti

Luomu on ainoa sertifioitu, kestävän maatalouden laatu järjestelmä.

Siinä on säännöt, joiden toteutumista valvoo kolmas osapuoli.

Kuulumalla luomuvalvontajärjestelmään tuottaja saa sertifikaatin, jonka avulla voi myydä luomutuotteen.

Valvonta takaa kuluttajille sen, että tuote on luomua, vaikka hän ostaisi sen etäällä tuottajasta.



**EU:n luomumerkki
on pakollinen tunnus
kaikissa pakatuissa
luomuelintarvikkeissa, jotka
on valmistettu EU:n alueella.**

Byrokratian kanssa pärjää!

Säännöt ja valvonta tuovat mukanaan byrokratiaa.

Luomun vaatima byrokratia ei ole sen vaikeampaa kuin tavanomaisen tuotannonkaan vaatima byrokratia.

Tärkeintä on systemaattinen kirjanpito ja kirjausten tekeminen joka päivä.

Muista hakea myös luvat ajoissa, jos joudut esimerkiksi käyttämään tavanomaista siementä.

Ota käyttöön
”traktorivihko”: Aina kun
pellolla on tehty joku
toimenpide, kirjoitetaan se
traktorissa olevaan pikkuvihkoon
- pvm, mitä tehty ja millä
lohkolla. Nämä vihkot ovat
sitten automaattisesti osa
kirjanpitoa.

Jaana Elo, Kamparsin luomutila

Jokaisella on
puhelin taskussa, ota kuva ja
tee muistiinpanot sähköisesti.
Näin myös kaikki tilalla
työskentelevätkin näkevät
muistiinpanot reaaliajassa.

*Arja Peltomäki,
Peltomäen maitotila*



Luomubyrokratia on vain pieni lisä maatalan kirjaamisvaatimukseen

Luomuun sitoutuminen edellyttää tietoa tilalle tulevista ja tilalta lähtevistä tuotantopanoksista ja tuotteista, eli varastokirjanpitoa, ja siitä tehtäviä yhteenvetoja eli taseita. Lisäksi on laadittava luomusuunnitelma ennen valvontajärjestelmään liittymistä.

Luomueläintilaa koskevat kirjaamisvaatimukset ovat lähtökohtaisesti samankaltaisia kuin tavanomaisessa viljelyssä, mutta tarvitset lisäksi eläintenhoitosuunnitelman. Muista merkitä ylös siirtymävaiheen rehut ja eläimet, ja säilyttää rakennuspiirustukset.

Luomutarkastuksessa tarvittavat asiakirjat voi käydä läpi ennen tarkastusta luomuneuvojan kanssa Neuvo 2020 -palvelun avulla. Luomuneuvojen yhteystietoja löytyy Neuvo 2020 -[neuvojarekisteristä](#).

Oppaita verkossa:

[Maatalouden kirjaamisvaatimukset 2016-2017](#)

[Eviran luomulomakkeet](#) ja [Luomuvalvonta eläintiloilla](#)

Luomubyrokratia hoituu tekemällä. Valvonta on tärkeä osa luomutuotannon uskottavuutta. Tuotantoon liittyy muutenkin paljon paperityötä, joten luomu tuo siihen vain oman lisämausteensa.

Paavo Pulkkinen, Lietlahden tila



Miten aloitan luomuviljelyn?

1

Osallistu luomuviljelyyn peruskurssille.



2

Laadi tilallesi siirtymissuunnitelma esimerkiksi Neuvo2020 -tilaneuvojan kanssa.



3

Liity **luomuvalvontajärjestelmään**. Liittymispäivä on päivä jolloin hakemus saapuu ELY-keskukselle.



4

Tilalle tehdään alkutarkastus, joka sisältää ensimmäisen tuotantotarkastuksen.



5

Tilan hyväksyminen valvontajärjestelmään. Siirtymävaihe on alkanut valvontajärjestelmään liittymisestä, mikäli ensimmäinen tuotantotarkastus on hyväksytty. Siirtymävaiheen jälkeen saat myydä tuotteesi luomuna.

Muista hakeutua myös **luomutukijärjestelmään**, jonka kautta maksetaan luomutuki. Haku päättyy huhtikuun lopussa, päivä vaihtelee pyhien mukaan. Hakemus lähetetään ELY-keskukseen.

Lisätietoja

LuomuWiki: www.luomuwiki.fi

ProAgrian luomutuotannon hyvät tuotantotavat oppaat:
<https://www.proagria.fi/toimialat/luomutuotanto>

Luomun peruskursseja järjestää ProAgria:
<https://www.proagria.fi/tapahtumat>

Jukka Rajalan (2006) oppikirja Luonnonmukainen maatalous verkossa:
<http://luomu.fi/tietoverkko/luonnonmukainen-maatalous-oppikirja-netissa>

Maaperästä kuuluu! 24.11.2015 6 Tuomas Mattila
<https://www.youtube.com/watch?v=2RpQdLmd8gE>

Maaperästä kuuluu! 24.11.2015 Juuso Joona
<https://www.youtube.com/watch?v=XeVMuXFArzM>

Neuvo2020- tilaneuvojien yhteystiedot:
<http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/Sivut/tilaneuvonta.aspx>

Maksullista neuvontaa saa käyttää kauden 2015-2020 aikana 7000 euron edestä, jolloin tilalle maksettavaksi jää vain arvonlisäveron osuus.

Osallistu
keskusteluun
somessa
#luomurokkaa

Kiitos!



Jaana Elo, Luomuliitto

Sari Hiltunen, ProAgria Etelä-Suomi

Kaija Hinkkanen, ProAgria Etelä-Suomi

Hilkka Heikkilä, JAMK, Luomuliiketoiminnan kehittäminen
Keski-Suomessa

Saara Kukkonen, MTK Häme, Kestävää ruokaa ja kasvua
Hämeessä -hanke

Reijo Käki, luomuneuvoja

Jaana Laurila, Satafood Kehittämisyhdistys ry, Uutta kasvua
luomusta - osaamisella kannattavuutta Satakuntaan

Esme Manns, Uudenmaan ELY-keskus

Päivi Meronen, ProAgria Etelä-Suomi

Arja Peltomäki, Peltomäen maitotila

Paavo Pulkkinen, Lietlahden tila

Jukka Rajala, Helsingin yliopisto/Ruralia-insituutti

Leena Saari, MTK Uusimaa

Micaela Ström, Nylands Svenska Lantbrukssällskap, EkoNu! -
för ekobranschen i Svenskfinland

Brita Suokas, Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti,
Luomuvälvonta pakollisesta rutiinista vahvuudeksi -hanke

Erkki Vihonen, ProAgria Etelä-Pohjanmaa, Luomuliitto